

.....protože pivo,pivo,pivo tam nemaj’ .....”sděluje český text starého německého šlágru “Bier aus Hawaii”,což samozřejmě vůbec není pravda.

Už dávno před příplutím prvních kolonizátorů si havajský lid dopřával některých druhů z početné rodiny polynéských opojných nápojů,jako je např.kava či yangona.

Pro evropské mořeplavce musela být někdejší návštěva tohoto značně izolovaného souostroví objevením ráje na zemi.Stabilně teplé klima,tropické ovoce,modré moře, uklidňující hudba a hlavně “aloha” – přátelství a láska všude kolem.V komunitě domorodých Kanaků nebyl sexuální styk považován za hřích,nýbrž za naprosto samozřejmou součást každodenního života,polygamie nebyla ničím neobvyklým,stejně jako manželství mezi sourozenci.Kupodivu národ příliš nedegeneroval ,až do osudné návštěvy z “civilizovaného” světa.

Samolibí dobyvatelé a zpupní misionáři přivezli doposud zdravým a nepokřiveným polynésanům chřipku a syfilis, které v průběhu několika desetiletí náležitě pročistily řady původní populace,násilím jim také implantovali svého jediného neomylného Boha a s ním i všechny nešvary “inteligentního” světa jako je pokrytectví,přetvářka a nenávisť.

O území projevil velký zájem Spojené Státy a proamerické reformy proběhly již v polovině 19.století za vlády krále Kamehamehy.Na sklonku stejného století byl odbojný korunní princ Kuhio za svou protiimperialistickou činnost uvězněn,o pár let později však již kandidoval na jednu z čelních funkcí v novém americko – havajském parlamentu.V roce 1959 se Havajské Ostrovy staly úředně 50.členským státem USA.

Čtyři dny plavby po Pacifiku s jihozápadním kursem se vyznačovaly každodenním oteplováním.Na výchozím bodě – na jihu Aljašky už koncem září začínalo ojediněle i sněžit, zatímco čtvrtý den cesty,když jsme již vplouvali do havajských vod,teplota vzduchu dosahovala 27°C.

Přesto bylo pro mne mé první setkání s idylickou Polynésií trochu zklamáním.V rušném industriálním přístavu města Hilo se před lodí na uvítanou cestujících nevlínila skupina mladých dlouhovýchlasých dívek v travnatých sukních a s květy ve vlasech,ale jen asi pět statných žen,které už jistě překročily padesátku.Místní mladí znají asi lepší způsoby,jak trávit volný čas než udržování staletých folklorních tradic.Rovněž typické orchidejové věnce novým návštěvníkům nenavlékaly na šíje havajské krásky,ale členky lodního baletu.Rekvizit byl navíc jen omezený počet,takže já osobně jsem stanul na oceánských ostrovech neověnčen.Časy se mění,uvažoval jsem smutně, nostalgicky vzpomínaje na filmy a knihy z této lokality.Nikdy však nesud’ cizí zemi podle prvního dojmu,ale podle jejího piva!V doprovodu dvou přátel jsem vyšel na revizi havajských pivnic.

Během naší pěší,asi 2 km dlouhé cesty do centra města se strohá a nevlídná atmosféra přístavu zvolně měnila k podstatně lepšímu.Procházeli jsme kolem bujné vegetace,viděli jsme názvy ulic v mazlivé konsonantní havajštině a cizokrajné mohutné stromy,z nichž jeden vypadal jako pohádkový frňákovník z Werichových “Třech veteránů”.

Hospoda stála hned při kraji hlavní ulice.Zběžně jsem zkušeným zrakem zhodnotil výčep.Vedle píp s pár druhy obligátních amerických rýžáků jsem zahlédl logo novozélandského ležáku Steinlager a hned vedle výčepní páky s pro mne tenkrát ještě neznámým druhem.Pivo se jmenovalo prostě “Pilsner” a bylo dodáno místní firmou Hilo Brewing Company.Po venkovní výhni bylo osvěžující,ale nezanechalo ve mne žádný hlubší dojem.

Překvapilo mne,že většina hostů,kteří v žádném případě nevypadali na turisty,bylo bělošského

vzevření, včetně servírky, která jevila nesporné irské rysy. Později jsem se dozvěděl, že čistokrevných Havajců dnes žije v jejich bývalé domovině jen pár tisíc, většina z nich je zkřížena s Američany, Evropany, Australany nebo Japonci.

Dalším vzorkem z hilské provozovny bylo načervenalé, o něco silnější pivo Tsunami.

Nechtělo se mi věřit, že se nalézám skoro 14 000 km od domova a jsem zpožděn za středoevropským časem o celých 12 hodin. Tak toto je tedy Havaj! Tady si užívala své svatební cesty jistá ostravská zpěvačka v době, kdy převážný zbytek československé populace řadil dlouhé fronty na devizové přísliby. Dnes sem může naštěstí každý Čech. Nezbytnou podmínkou je však získání amerického turistického víza.

V městečku Kona na druhé straně “Velkého Ostrova” jsem pivovarskou restauraci nemusel hledat dlouho. Ale co čert chtěl! Interiér stavení s hrdým návěstím Kona Brewing Company byl teprve v hrubé stavbě, nebyl tam žádný nábytek a zrovna probíhalo hoblování barového pultu. To bylo mrzuté, zejména když teplota vzduchu přesahovala 30°C a všude kolem byl pro mne absolutně nehavajský zmatek a shon. Vydal jsem se směrem, kde jsem tušil východ z města. O pár bloků dál jsem vypátral malou klimatizovanou putyku, kde jsem se rozhodl na chvíli zakotvit.

Měl jsem štěstí. Výrobek místního pivovaru byl zrovna na čepu. Pivo se však nikterak moc nelišilo od svého až příliš příbuzného produktu z nedalekého Hila. Zřejmě podobný druh vody, usoudil jsem a objednal si jedno “pšenišné”. Tento mok byl sice trochu stylově mlžné barvy, avšak rovněž postrádal potřebnou konsistenci a lépe by mu slušel přívlastek “Light”.

Tak to bychom měli, uvažoval jsem, když naše loď opouštěla další polynéský přístav. Jsem teď opět o něco vzdělanější v pivním zeměpisu, zakreslím si nový kryglíček na mapě světa, avšak prozatím jsem v oněch dálavách nenašel chmelový nápoj, jež by alespoň trochu lahodil mému vytríbenému vkusu.

Příští zastávka našeho plavidla vypadala poměrně slibně. Ostrov se jmenoval Kauai, což i připomínalo populární japonskou značku spotřební elektroniky a jméno přístavu bylo Nawiliwili. Jeden český kolega, který se rekreačně zabýval lingvistikou a etymologií vymyslel v zápětí mnemotechnickou pomůcku ke snadnému zapamatování neobvyklého zeměpisného názvu: “Co říkáte, když krmíte velkou kosatku známou z úspěšného filmu “Zachraňte Willyho?” (Na, Willy... Willy).

Hned blízko lodi stála hospoda, ale díky stovkám turistů v ní bylo neuvěřitelně rušno. Využil jsem tedy relativně klidné okolní krajiny a vydal jsem se na zhruba tříkilometrovou procházku do sousední vesnice s krásným alkoholickým názvem Lihue. Žertovné slovní hříčky patřily zřejmě ke specialitám onoho regionu. Kousek za Nawiliwili jsem míjel obchod s kachličkami (tak se za komunismu žertovně přezdívalo masně) s nápisem “Nezbeda Tile”.

V samotném Lihue, přes jeho sugestivní jméno, jsem však objevil pouze jeden Sport Bar s mizivým výběrem značek a tak jsem raději zamířil do obecního muzea, kde jsem mimo jiné též vstříbal informaci, že první havajský blázinec byl zprovozněn už v roce 1868.

Při zpáteční cestě jsem potkal kamaráda Reného, který na vypůjčeném jízdním kole zrovna směřoval do Lihue.

Ještě za jízdy mi referoval, že přímo v Nawiliwili našel pivovar a hned mi sděloval přesné souřadnice. Svůj krok jsem změnil v lehký klus. Za chvíli jsem se ocitl v rozlehlém areálu hotelového komplexu Marriot. Po stranách cesty se rozkládala golfová hřiště, rostly palmy, pestré květiny i jiná zeleň a všude vládl dokonalý mír. Tak nějak jsem si vždy představoval postarmagedonovskou vizi Božího Království propagovanou příslušníky jehovistické sekty. Mimoděk jsem pátral, zda-li v okolí neuzřím divokého vlka, kterak láskyplně olizuje kučeravého beránka. Opravdu stálo zato vychutnat ten pocit absolutního bezpečí, kdy jediné riziko číhá v podobě spontánně padajících kokosových ořechů.

Idylce dominovala reklamní cedule s kresbou rozverného kytovce svírajícím v chapavé ploutvi

napěněný půllitr s nápisem Whaler's Brewpub. Konečně se mi na druhém konci světa zjevil kvalitní pивní stánek. Výčep prezentoval 6 vlastních druhů uspokojivé hustoty a osobitého charakteru. Jednalo se o přirozeně aromatické Aly, z nichž prokazatelně nejchutnější byl polotmavý, pronikavě hořký a chmelovitý "ESB". Rovněž stout byl lehce pitelný a chuťově zabíhal spíše do lógrovitosti černé kávy nežli do americké oblíbené čokolády. Pивní speciál s přidáním extraktem z "ovoce vášně" (passion fruit) jsem raději vynechal, neboť jsem nedokázal odhadnout akutní vliv inzerovaného afrodisiaka na můj organismus.

Při čtvrté pintě se se mnou dala do řeči výčepní a zakrátko, na mé přání, přizvala k rozhovoru i jednoho z majitelů. Dozvěděl jsem se krátkou historii tohoto nadějného zařízení. Asi před rokem zahájili provoz ve zbrusu novém pivovaru Whaler's dva mladí pivomilové z amerického severozápadu, kteří přijeli na Havaj hledat podnikatelské štěstí a zřejmě byli na té pravé stopě. Když se šéf doslechl, že pocházím z českých zemí (Bohemia), jeho vztah ke mně ještě zvrucněl.

"Miluji ležácké země", vyznával se, "neměl jsem zatím moc příležitostí je prozkoumat, ale to pivo je naprosto úžasné!"

Jeho velkým snem bylo ochutnat pravý český Budvar, k jeho smůle jsem však již dvě osobně přivezené plechovky rozdál jiným fanouškům. Takové Ale, když se vydaří, je super – ale ležák je ležák!

Poté zmizel mezi nerezovými kotly a zakrátko mi přinesl sklenici s pěnícím roztokem.

"Náš první Pilsner," řekl spiklenecky, "co říkáš? Můžeme ho za týden podávat při našich pivních slavnostech?"

Produkt byl sice uvařen s láskou, k pravým českým Pilsnerům však zatím měl na mázy daleko. Nicméně jsem snahu dvou nadšenců velice pochválil.

V hospodě jsem samozřejmě nebyl sám. U vedlejšího stolu muž ve středních letech už více než půl hodiny srkal jedno "lehké", zatímco jeho čínorodá partnerka už komunikovala se čtvrtým plnorozměrným vzorkem a trefně komentovala jeho chuťové vlastnosti. Zasllechla náš rozhovor a přinesla trochu svého sladu do konverzačního mlýna v podobě živého líčení svých nedávných ležáckých zážitků.

"V Honolulu nezapomeň zajít do přístavního německého pivovaru," instruovala mne, "vaří tam samé ležáky!"

Ležácká diskuse ještě chvíli pokračovala, dokonce jsem se neuměle pokoušel přeložit tématické české přísloví: "Mladý ležák – starý žebrák" (Young Lager – Old Beggar), v této podobě však anglosaskému uchu znělo jako dadaistická anekdota.

Lokál jsem opouštěl se slovy chvály a slibem brzkého návratu. Bezpečná a mírová krajina se však při zpáteční cestě počala se mnou povážlivě houpat. Tato část světa je pověstná svými častými seismickými aktivitami. Aby mne tak ještě chytlo zemětřesení! Pak jsem se však téměř fyzicky přiklonil k názoru, že mi někdo do piva přilil trochu opojné polynéské kavy, neboť vedle motorického systému počal haprovat i verbální projev. Dle střízlivého úsudku okolí se však naštěstí jednalo pouze o běžnou opilost, jejíž příčiny jsem zjistil při mé opětovné návštěvě Whaler's, kdy jsem nesl sládkům na ochutnání plechovku českého ležáku Holba. Mé oblíbené "ESB", jehož jsem si hojně dopřával, mělo totiž nadstandartní obsah alkoholu – celých 6,8%!

Příjemné zážitky byly opět vystřídány šedivou nudou na dalším, turisticky významném ostrově Maui. U přístavu se po rušné komerční ulici proménadovaly mraky lidí, do přírody bylo daleko a navíc na horách zrovna hořely tisíce akrů lesa. Za této situace je nejrozumnější sledovat okolí přes okno příjemné pivnice. Avšak ani těchto podniků, jež by uspokojovaly alespoň základní požadavky praktických pivařů, nebylo v přístavním městečku Lahaina uspokojivé množství. Místní pivovar vyrábějící Ale značky Trade Winds se, dle mapy, nacházel asi 30 km od městského centra a jeho výrobky nebyly v hospodách běžně k dostání.

V Honolulu jsem strategicky rychle opustil areál přístavu a vyrazil přímo do města. Věděl jsem totiž, že kdybych narazil na doporučený německý minipivovar, již bych se k průzkumu zdejší metropole nedostal. Z Honolulu jsem chtěl alespoň vidět světoznámou pláž Waikiki a válečně proslulý Pearl Harbor.

Autobus městské dopravy mne dovezl až ke zlatým pískům populární rekreační oblasti. O té zpívala už v 70. letech britská bigbítáčka Suzie Quatro a naše Miluška Voborníková písničku přebrala a interpretovala s českým textem (“Waikiki znám...”).

Nekonečně dlouhá pláž lemovaná početnými výškovými stavbami hotelů vypadala jako pláže všude na světě. Upoutaly mne nápisy v japonštině. Na ostrovech dosud sídlí silná japonská komunita. Krátce po vstupu USA do války s Japonskem, bylo mnoho příslušníků této národnostní menšiny žijících na americkém území nasazeno do internačních táborů a japonští chovatelé poštovních holubů na Havaji byli nuceni k přísné evidenci svých opeřenců, aby touto cestou nemohli předávat zprávy nepříteli.

Podél Waikiki, nad nímž jsem v jednu dobu zaregistroval podlouhlý stín, se vyskytovaly restaurace vesměs vyšší kategorie, proto jsem vysušený hltn akutně svlažil plechovkou japonského piva Kirin.

Autobusový spoj č. 32 zajížděl, dle jízdního řádu až do areálu přístavu Pearl Harbor, kde se nacházelo válečné muzeum a kotvila tam i slavná loď Arizona. Hovorný řidič linkového autobusu mne během dvacetiminutové cesty podrobně seznámil s historickou událostí napadení dotyčného přístavu Hirohitovými samuraji, tak jsem se, nabit novými vědomostmi, rozhodl rovnou pro návštěvu vychvalovaného ležáckého království.

Minipivovar Gordon Birch byl objevitelný bez většího bloudění. Zdál se být dokonce nejrozsáhlejším komplexem v honolulském přístavu. Měl několik traktů a velkou pivní zahradu. Usedl jsem k výčepnímu pultu, jehož blízké okolí bylo dekorováno aromatickými trsy chmelových šišticek. Celá jedna strana nápojového lístku byla zasvěcena výkladu o místní pivovarské výrobě. Několik vět se pochvalně zmiňovalo o českém pivu a hlavně o žateckém chmelu, který byl do tamnějších druhů údajně přidáván. Hrdě, až domyšlivě zněla formulace: “Tak se snažíme i my vařit pravý český ležák!”

Pobaveně jsem se usmál. Toto byla poměrně odvážná reklama.

Podnik nabízel 4 druhy spodně kvašených piv. Svou ochutnávku jsem zahájil klasickým světlým ležákem. Hned v úvodním stádiu degustačního procesu mne upoutala nezaměnitelná vůně a už první doušek mne přesvědčil, že legenda byla pravdivá. Testovaný produkt z Gordon Birch chutnal skutečně jako české pivo! A to ne hned ledajaké, nýbrž jako ukázky hladkého skloubení darů přírody s vrcholem zasvěceného řemeslného umu. Takto podobně chutná chmelová mana ze Žatce, Litoměřic nebo Velkého Března.

Polotmavý Amber i černý Dunkel při svých nesporných kvalitách již tak otevřenou lahodností nedisponovaly, chuťově skoro shodný byl silný speciál Wiesen, avšak trochu na úkor snadné pitelnosti jevil značný obsah CO<sub>2</sub>.

Nedávno se mi splnil můj celoživotní sen. Stal jsem se Kapelníkem. Za nezvýšený plat jsem měl větší zodpovědnost, více práce a méně volného času. Mělo to však i své výhody. Získal jsem právo činit rozhodnutí a udílet příkazy. Tak jsem také, brzy po návratu na loď, ihned informoval svůj soubor:

“Dnes bude celokapelová schůze!”

Všichni mí chráněnci okamžitě pojali podezření, že jsem pod vlivem nelegálních drog.

“Jaká schůze?” nechápavě oponoval služebně i biologicky nejstarší člen – saxofonista Vojta.

“No prostě schůze,” pravil jsem nekompromisně, “jednou za čas je třeba se sejít a řešit.”

“Ale vždyť přece dneska celý večer hrajeme,” namítl opatrně bubeník.

“První hodinová přestávka začíná o půl osmé, takže v 19.40 vás čekám v blízkém pivovaru Gordon Birsch!”

Ono celosouborové zasedání nebylo toho večera poslední, neboť jsme měli ještě další dvě pauzy. Diskutovalo se o globálním ochlazení piva a musím s radostí podotknout, že mí druhové našli v gordonových mocích stejné zalíbení jako já.

O pár let později jsem se dočetl, že zakladatel geniálního pivního útočiště Gordon Birch byl prvním americkým absolventem Vysokého Pivního Institutu v německém Weinhenstephanu a dnes vlastní podobných zařízení několik na různých místech USA.

Odlet z romantických Havajských Ostrovů se konal na miniaturním letišti v Koně. Odletová hala byla pod širým nebem, letištní komplex tvořil mimo to ještě obchod se suvenýry, celnice a velká hospoda bez obsluhy, připomínající kdysi vyhlášený bufet na svinovském nádraží, kde nám ještě na rozloučenou s Polynésií natočili polotmavý ležák Gordon Birch.

Po mých objevných a poučných zkušenostech z Havaje bych si dovilil aktualizovat zastaralý text někdejšího německého songu. Přestože by valčíkový rytmus změnou počtu slabik ve sloganu trochu pokulhával, mělo by se zaníceně zpívat:

“Já chci na Havaj, protože pivo, pivo, pivo, (pivo) tam maj’!”

(vtip “pivo zahání depresi”)